

Програмові вимоги до дисципліни «Риторика і спічрайтинг»

1. Риторика як наука. Основні визначення риторики. Риторика, ораторське мистецтво, красномовство, комунікація, комунікативний акт.
2. Предмет риторики. Риторика і неориторика. Основні диференційні ознаки.
3. Зародження та основні періоди розвитку риторики. Характеристика кожного з періодів.
4. Основні види риторики та неориторики. Типологія риторичної діяльності у сучасному інформаційному суспільстві.
5. Риторика Давньої Греції. Основні школи та представники давньогрецької риторики. Риторика та ораторське мистецтво.
6. Риторика Давнього Риму. Особливості та напрямки давньоримської риторики.
7. Риторика Давньої Візантії. Риторика та гомілетика. Основні напрямки та представники.
8. Риторика Київської Русі. Основні тенденції, представники, доробки.
9. Риторика епохи Просвітництва. Риторика і система освіти XVI–XVIII ст. Риторика і Києво-Могилянська академія.
10. Риторика та криза методології. Риторика середини XVIII ст. Риторика та «теорія трьох стилів».
11. Риторика та ораторське мистецтво XIX ст. Основні напрямки та представники.
12. Риторика першої половини XX ст. Основні тенденції. Політична риторика та ораторське мистецтво.
13. Риторика, ораторське мистецтво, комунікація і теорія Дейла Карнегі. Теорія Еверета Шострома.
14. Відродження класичної риторики. Оновлення риторики. Термінопонятійна парадигма неориторики.
15. Риторика, неориторика та етика комунікативної діяльності. Етика та етикет комунікативних актів.
16. Комунікація, інформаційне суспільство та міжкультурна комунікація.

17. Риторика, комунікація та правові кодекси (кримінальне, цивільне та адміністративне право).

18. Риторика, культура, комунікація, традиції та ментальності народів світу.

19. Логосфера. Вчення про логосферу у контексті «риторичного ідеалу». Логосфера та дискурс.

20. Риторика та влада. Влада та ЗМІ. ЗМІ та пропаганда. Риторика тоталітарних режимів. Риторика демократичних систем.

21. Риторика та неориторика – зв'язок з іншими дисциплінами. Риторика у системі гуманітарних дисциплін (психологія, соціологія, етика, логіка, філософія, лінгвістика, естетика та ін.).

22. Риторика та психологія. Психологія комунікації.

23. Закони класичної риторики. 1-й закон – концептуальний.

24. Закони класичної риторики. 2-й закон – моделювання аудиторії (соціально-демографічні, соціально-психологічні, індивідуально-особистісні).

25. Закони класичної риторики. 3-й закон – стратегічний.

26. Закони класичної риторики. 4-й закон – тактичний.

27. Закони класичної риторики. 5-й закон – мовленнєвий.

28. Закони класичної риторики. 6-й закон – ефективної комунікації.

29. Закони класичної риторики. 7-й закон – системно-аналітичний.

30. Ритор. Риторичні стратегії і ЗМІ: стратегії впливу, маніпуляцій, мобілізацій, маніпуляція уявою та переконаннями, апеляція до стереотипів, ідентифікаційні формули, образ мовця, унікальність думки – право на істину, тактики позитиву.

31. Риторика, мова, мовлення, комунікація та агресія. Типологія комунікаційної агресії.

32. Гендерна природа комунікації. Основні ознаки гендерної диференціації інформаційного поля.

33. Феномен табу у системі наративних актів. Табуованість тем, висловлювань, реплік.

34. Конфлікт та конфліктологія. Конфліктна природа комунікації. Технології нейтралізації конфліктних чинників.

35. Імідж та іміджмейкерство. Іміджеві технології у риторичі та спічрайтингу.

36. Основний термінопонятійний апарат риторичі, неориторичі, спічрайтингу: інтенція, ілокуція, диспозиція, алузія, аргумент, гіпербола, дисонанс, вербальний, казуїстика, опонент, пропонент, ремарка, реноме, умовивід, фабула, епілог, фрейм, трансакція, рецензія, прагматика, перлокуція, локуція, контекст, конотація, когезія, інтонація, інтеракція, емпатія, денотат, девіація.

37. Риторика, комунікація та паралінгвістика. Мова міміки і жестів у системі спічрайтингу. Типологія мімічно-жестових сигналів.

38. Структура виступу. Характеристика сегментів та цілісної моделі. Варіативність структури.

39. Етапи підготовки виступу. Характеристика кожного з етапів.

40. Техніка мовлення: артикуляція, темп, пауза (тривалість), наголос (логічний, фразовий), інтонування. Експліцитні та імпліцитні прийоми техніки мовлення.

41. Риторика, комунікація та спічрайтинг у контексті топосу (місця, положення, занурення, закладеності, імпліцитної інсталяції). Техніка топосу.

42. Девіації у риторичі та комунікативних технологіях. Основні типи та причини помилок та збоїв.

43. Методи та прийоми у риторичі та спічрайтингу: перефразування, еластична оборона, зауваження, порівняння, опитування, «так-але», попередження, довід безсенсовості, локалізація, розгортання-згортання, обурення, повага, різка нейтралізація, визнання правоти, лаконічність, контроль (самоконтроль).

44. Технології захисту у риторичі та спічрайтингу: наукова тактика, тактика переривання, імітація (щирості та відвертості, імітація уразливості), дотримання точності, перехід на особистості, тактика дешевого компліменту, іронія та сарказм, тактика умовчання, влучна відповідь, тактика зустрічних

запитань, прийом нейтралізації, візуалізація запитань, візуалізація обурення, гніву, нейтралізуючий випад та інші.

45. Технології налагоджування зачину, формування тотальності комунікації у риториці та спічрайтингу.

46. Техніка формування спічрайтингових текстів: умовні позначки, символи, інструментарій графічного оформлення текстів для оприлюднення.

47. Риторика, неориторика, спічрайтинг та проблеми гуманізації інформаційного простору (проблема узалежнення, маніпуляції, соціального домінування).

48. Індивідуальні особливості оратора: хронотоп, текст, техніка оформлення тексту, аудиторія як система.

49. Чинники когезійності тексту: презентація, візуалізація, ілюстрування, статистичний матеріал, актуалізація аудиторії і композиція презентації.

50. Довіра аудиторії: подолання когнітивного дисонансу, нейтралізація антипатії аудиторії, зачин позиції аудиторії, самокритика, отримання підтримки лідерів аудиторії, авторитетні персональні думки. Спільність програми.

51. Інформаційно-технічне забезпечення, прес-конференційні етапи підготовки, коло запрошених, опозиція на прес-конференції, правила поведінки, комплект запитань, інтерпретація зауважень опонента, опорні фрази.

52. Методи НЛП у роботі з аудиторією, комплекси чинників НЛП, їх векторна спрямованість у низькоконтактних аудиторіях. Узагальнення та деформація.

53. Лексика, термінологія, іншомовна лексика, синтаксичні структури, висловлювання у спічрайтингу, раціонально-прагматичний підхід.

54. Спічрайтинг і МКС (мовна картина світу) у моделі «мовець – слухач». Комунікативний дисонанс. Технології гармонізації комунікативного простору.

55. Ілюстрації, приклади, історії, аналогії, апеляції як технічні прийоми спічрайтингу.

56. Спічрайтинг у політичному, бізнесовому, рекламному, презентаційному дискурсах. Диференціації за напрямками.

57. Спічрайтинг у системі гуманітарних дисциплін. Методологія та методика творення тексту.

58. Комунікативно-прагматичний аспект тексту. Технічні та графічні особливості творення тексту. Психолінгвістичні засоби у реалізації адресацій.

59. Фактор адресата та адресанта. Аудиторія як чинник творення тексту. Регулятори активності аудиторії у комунікативному процесі.

60. Спічрайтинг і масмедійний дискурс. Аналіз текстового масиву. Раціональний принцип моделювання тексту.

61. Когезійність текстової структури. «Сильні» елементи у структурі тексту. Структурно-прагматичні та ілокутивні особливості зачину, основної та фінальної частин тексту.

62. Семантичні вузли, ключові слова, «сильні моменти» тексту у тексті (текст як система). Візуалізація тексту.

63. Теорія аргументації, аргументаційна база, аргументаційний комплекс у методиках спічрайтингу.

64. Поетика, тропи, фігури семантичної трансформації та переосмислення слів, художня образність у спічрайтингу. Стилїстична доцільність.

65. Ліричні відступи, самоаналіз, роздуми, есе, сповідь, тактичний відступ, само запитання, гумористичні вставки, відступи від тексту, елементи живого діалогу з аудиторією. Імпровізації як елемент спічрайтингу.

Риторика та спічрайтинг

Практичні заняття

Тема № 1. Вступ до дисципліни. Риторика та неориторика поч. ХХІ ст. Неориторика та інформаційне середовище.

1. Риторика у системі гуманітарних дисциплін.

2. Зв'язок риторики з іншими науковими дисциплінами.

3. Риторика та масова комунікація поч. ХХІ ст. Неориторика та журналістика.

4. Конфлікт неориторики з класичною риторикою. Неориторика та дискурсологія поч. ХХІ ст.

5. Методологія неориторики. Неориторика та правове поле. Неориторика та основні інститути демократії.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Александров Д. Н. Риторика. – Москва, 2000.
3. Безменова Н. А. Очерки по теории и истории риторики. – Москва, 1991.
4. Волков А. А. Основы русской риторики. – Москва, 1996.
5. Гурвич Н. А. та ін. Основи риторики. – Київ, 1988.
6. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
7. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. – Івано-Франківськ, 2019.
8. Иванова С. Ф. Путь современной риторики. – Москва, 1990.
9. Куньч З. Риторичний словник. – Київ, 1997.
10. Сагач Г. М. Риторика. – Київ, 2000.
11. Томан І. Мистецтво говорити. – Київ, 1979.
12. Шипунова О. Д. Логика и теория аргументации. – Москва, 2006.

Тема № 2. Історія риторики. Основні етапи розвитку риторики.

1. Антична риторика. Риторика Давньої Греції та Давнього Риму.
2. Риторика Давньої Візантії. Зародження гомілетики.
3. Риторика Відродження. Академічна риторика епохи Ренесансу.
4. Риторика епохи Просвітництва.
5. Риторика XIX ст. Академічна, суспільно-політична, судова, гомілетична, філософсько-теологічна та ін. форми дискурсу XIX ст.
6. Риторика, ораторське мистецтво та красномовство – основні диференційні ознаки та статус (поч. XX ст.).

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Александров Д. Н. Риторика. – Москва, 2000.

3. Безменова Н. А. Очерки по теории и истории риторики. – Москва, 1991.
4. Волков А. А. Основы русской риторики. – Москва, 1996.
5. Гурвич Н. А. та ін. Основи риторики. – Київ, 1988.
6. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
7. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. – Івано-Франківськ, 2019.
8. Иванова С. Ф. Путь современной риторики. – Москва, 1990.
9. Куньч З. Риторичний словник. – Київ, 1997.
10. Сагач Г. М. Риторика. – Київ, 2000.
11. Томан І. Мистецтво говорити. – Київ, 1979.
12. Шипунова О. Д. Логика и теория аргументации. – Москва, 2006.

Тема № 3. Риторика ХХ–ХХІ ст. Основні тенденції методології.

1. Філософсько-гносеологічні вчення про соціокультурні, мовно-комунікативні системи поч. ХХ ст.
2. Риторика, публічне слово та соціально-політичні катаклізми ХХ ст.
3. Риторика і тоталітарні системи ХХ ст.
4. Риторика II пол. ХХ ст. та правове поле. Правовий статус публічного слова і теорія Дейла Карнегі.
5. Основні зміни у системі гуманітарних наук кінця ХХ ст. Мова та мовна картина світу. Мова, публічне слово у контексті філософської антропології.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Александров Д. Н. Риторика. – Москва, 2000.
3. Безменова Н. А. Очерки по теории и истории риторики. – Москва, 1991.
4. Волков А. А. Основы русской риторики. – Москва, 1996.
5. Гурвич Н. А. та ін. Основи риторики. – Київ, 1988.
6. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
7. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. – Івано-Франківськ, 2019.

8. Иванова С. Ф. Путь современной риторики. – Москва, 1990.
9. Куньч З. Риторичний словник. – Київ, 1997.
10. Сагач Г. М. Риторика. – Київ, 2000.
11. Томан І. Мистецтво говорити. – Київ, 1979.
12. Шипунова О. Д. Логика и теория аргументации. – Москва, 2006.

Тема № 4. Риторика та неориторика. Комунікація епохи інформаційної революції.

1. Відродження риторики у 50-ті рр. ХХ ст.
2. Загальна риторика та неориторика. Вчення Французької та Льежської шкіл.
3. Концепція риторики та теорія дискурсу поч. ХХІ ст. (Теорія інформаційних систем).
4. Неориторика та масмедійний простір. Нериторична природа публічного слова.
5. Види публічного слова у системі класичної риторики та неориторики.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Александров Д. Н. Риторика. – Москва, 2000.
3. Безменова Н. А. Очерки по теории и истории риторики. – Москва, 1991.
4. Волков А. А. Основы русской риторики. – Москва, 1996.
5. Гурвич Н. А. та ін. Основы риторики. – Київ, 1988.
6. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
7. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. – Івано-Франківськ, 2019.
8. Иванова С. Ф. Путь современной риторики. – Москва, 1990.
9. Куньч З. Риторичний словник. – Київ, 1997.
10. Сагач Г. М. Риторика. – Київ, 2000.
11. Томан І. Мистецтво говорити. – Київ, 1979.
12. Шипунова О. Д. Логика и теория аргументации. – Москва, 2006.

Тема № 5. Ключові тенденції неориторики та спічрайтингу поч. ХХІ ст.

1. Лінгвокультурологічні засади публічного слова та спічрайтинг.
2. Соціальний чинник у системі публічного слова та спічрайтинг.
3. Ментально-культурологічні засади публічного слова та спічрайтинг.
4. Етичні норми публічного слова.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Анкерсмит Ф. Нарративная логика. – Москва, 2003.
3. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики. – Львів, 2010.
4. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Логіка та етика. – Івано-Франківськ, 2016.
5. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
6. Кабаченко Т. С. Методы психологического воздействия. – Москва, 2003.
7. Леммерман Х. Ученик риторики. – Москва, 1997.
8. Мейзерский В. М. Философия и неориторика. – Киев, 1991.
9. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. Методичні матеріали. – Івано-Франківськ, 2019.
10. Мельник Я. Г. Помилки у системі традиційної логіки: філософсько-діалектичний та комунікативно-девіатологічний аспекти. – Івано-Франківськ, 2019.
11. Михальская А. К. Русский Сократ. Лекции по сравнительно-исторической риторике. – Москва, 1996.
12. Михальская А. К. Основы риторики. Мысль и слово. – Москва, 1996.
13. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии XX века. – Москва – Киев, 2006.
14. Романенко Ю. В. Сучасні психотехнології. – Київ, 2008.
15. Таранов П. С. Искусство риторики. – Симферополь, 2001.

16. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения. – Киев, 1995.

17. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика. – Киев, 2001.

Тема № 6. Спічрайтинг у системі наук. Методи та методики спічрайтингу.

1. Спічрайтинг як самостійний напрям сучасної гуманітарної науки.

2. Засади спічрайтингу та його диференційні ознаки.

3. Диверсифікація спічрайтингу за напрямками та жанрами.

4. Спічрайтинг у системі ЗМІ та Інтернет-публікацій.

5. Культура спічрайтингу та екологія інформаційного середовища.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.

2. Анкерсмит Ф. Нарративная логика. – Москва, 2003.

3. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики. – Львів, 2010.

4. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Логіка та етика. – Івано-Франківськ, 2016.

5. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.

6. Кабаченко Т. С. Методы психологического воздействия. – Москва, 2003.

7. Культура парламентской речи. – Москва, 1999.

8. Леммерман Х. Ученик риторики. – Москва, 1997.

9. Мейзерский В. М. Философия и неориторика. – Киев, 1991.

10. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. Методичні матеріали. – Івано-Франківськ, 2019.

11. Мельник Я. Г. Помилки у системі традиційної логіки: філософсько-діалектичний та комунікативно-девіатологічний аспекти. – Івано-Франківськ, 2019.

12. Михальская А. К. Русский Сократ. Лекции по сравнительно-исторической риторике. – Москва, 1996.

13. Михальская А. К. Основы риторики. Мысль и слово. – Москва, 1996.
14. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии XX века. – Москва – Киев, 2006.
15. Романенко Ю. В. Сучасні психотехнології. – Київ, 2008.
16. Романенко Ю. В. Спічрайтинг (основи риторики): Навч. посібник. – Київ, 2003.
17. Таранов П. С. Искусство риторики. – Симферополь, 2001.
18. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения. – Киев, 1995.
19. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика. – Киев, 2001.

Тема № 7. Етапи моделювання усної промови.

1. Фактор адресата (аудиторії) у комплексі підготовки промови.
2. Тема та проблема у контексті спічрайтингового розгортання.
3. Фактор комунікативної стратегії в організації текстового посилу.
4. Розгортання тексту у відповідності зі сферою: мас-медіа, політична, комерційна, соціальна.
5. Спічрайтинг та НЛП-технології.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Анкерсмит Ф. Нарративная логика. – Москва, 2003.
3. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики. – Львів, 2010.
4. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Логіка та етика. – Івано-Франківськ, 2016.
5. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
6. Кабаченко Т. С. Методы психологического воздействия. – Москва, 2003.
7. Культура парламентской речи. – Москва, 1999.
8. Леммерман Х. Ученик риторики. – Москва, 1997.
9. Мейзерский В. М. Философия и неориторика. – Киев, 1991.

10. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. Методичні матеріали. – Івано-Франківськ, 2019.
11. Мельник Я. Г. Помилки у системі традиційної логіки: філософсько-діалектичний та комунікативно-девіатологічний аспекти. – Івано-Франківськ, 2019.
12. Михальская А. К. Русский Сократ. Лекции по сравнительно-исторической риторике. – Москва, 1996.
13. Михальская А. К. Основы риторики. Мысль и слово. – Москва, 1996.
14. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии XX века. – Москва – Киев, 2006.
15. Романенко Ю. В. Сучасні психотехнології. – Київ, 2008.
16. Романенко Ю. В. Спічрайтинг (основи риторики): Навч. посібник. – Київ, 2003.
17. Таранов П. С. Искусство риторики. – Симферополь, 2001.
18. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения. – Киев, 1995.
19. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика. – Киев, 2001.

Тема № 8. Структура комунікативного блоку. Універсальні чинники монологу-оприлюднення.

1. Збір матеріалу та його тематичне підпорядкування. Композиція тексту.
2. Опрацювання. Аналіз. Синтез. Статистика.
3. Програма комунікативної дії – концептуальна модель комунікативної поведінки. Аргументаційна база.
4. Психологічне кодування тексту (моделювання психологічної налаштованості аудиторії). Психологічні реєстри і тональності кожного із сегментів тексту.
5. Технічні чинники формування комплексу фактичних (налагоджувальних) дій. Регулятивні технології. Прогнозування ймовірних девіацій.
6. Ексклюзивність, неординарність, психологічне підключення аудиторії, тематична виразність виступу, яскравість, паралінгвістичний компонент.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Анкерсмит Ф. Нарративная логика. – Москва, 2003.
3. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики. – Львів, 2010.
4. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Логіка та етика. – Івано-Франківськ, 2016.
5. Єрушевич Г. Д., Мельник Я. Г. Вступ до риторики. – Івано-Франківськ, 2002.
6. Кабаченко Т. С. Методы психологического воздействия. – Москва, 2003.
7. Культура парламент ской речи. – Москва, 1999.
8. Леммерман Х. Ученик риторики. – Москва, 1997.
9. Мейзерский В. М. Философия и неориторика. – Киев, 1991.
10. Мельник Я. Г. Спічрайтинг. Методичні матеріали. – Івано-Франківськ, 2019.
11. Мельник Я. Г. Помилки у системі традиційної логіки: філософсько-діалектичний та комунікативно-девіатологічний аспекти. – Івано-Франківськ, 2019.
12. Михальская А. К. Русский Сократ. Лекции по сравнительно-исторической риторике. – Москва, 1996.
13. Михальская А. К. Основы риторики. Мысль и слово. – Москва, 1996.
14. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии XX века. – Москва – Киев, 2006.
15. Романенко Ю. В. Сучасні психотехнології. – Київ, 2008.
16. Романенко Ю. В. Спічрайтинг (основи риторики): Навч. посібник. – Київ, 2003.
17. Таранов П. С. Искусство риторики. – Симферополь, 2001.
18. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения. – Киев, 1995.
19. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика. – Киев, 2001.